Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/2322

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2322,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0103/2024),

A. toteaa, että Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen tulo- ja menotaulukon [1] mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2022 oli 68 068 551 euroa, mikä merkitsee 12,32 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna; ottaa huomioon, että viranomaisen toiminta rahoitetaan unionin rahoitusosuudella (17 301 544 euroa eli 25,41 prosenttia), jäsenvaltioiden kansallisten valvontaviranomaisten rahoitusosuuksilla (27 293 765 euroa eli 40,10 prosenttia) sekä valvonnan kohteena olevilta organisaatioilta perittävillä maksuilla (22 228 234 euroa eli 32,66 prosenttia);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2022 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viranomaisen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2022 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 98,78 prosenttia, mikä merkitsee pientä 1,17 prosentin vähennystä vuoteen 2021 verrattuna; panee merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 89,83 prosenttia, mikä merkitsee hienoista 0,08 prosentin vähennystä edellisvuoteen verrattuna;

2. panee merkille viranomaisen 5. heinäkuuta 2023 antamasta lausunnosta, joka koskee jatkotoimenpiteitä, jotka on toteutettu viranomaisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2021 myönnettyyn vastuuvapauteen liittyen (jäljempänä 'viranomaisen lausunto'), että viranomainen pitää – talousarvionsa rakenteen lisääntyvän monimutkaisuuden vuoksi – tarpeellisena maksurahoitteisuuteen perustuvan mallinsa uudelleenarviointia, jotta se voi reagoida sekä asianmukaisella että nopealla tavalla merkittäviin rahoitusmarkkinoiden tapahtumiin ja samanaikaisesti hallinnoida tehokkaammin välittömistä valvontatehtävistä juontuvia maksulähteitä, joiden määrä kasvaa;

Toiminta

3. panee merkille, että viranomainen käyttää tiettyjä mittareita, kuten keskeisiä tulosindikaattoreita, arvioidakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa ja muita mittareita parantaakseen talousarviohallintoaan; antaa viranomaiselle tunnustusta siitä, että 90 prosenttia sen vuoden 2022 työohjelmasta on saatu päätökseen ja että se on saavuttanut tai ylittänyt useimmat keskeisistä tulosindikaattoreistaan;

4. suhtautuu myönteisesti viranomaisen vastaukseen geopoliittisiin haasteisiin vuonna 2022; panee tässä yhteydessä merkille, että viranomainen on tehostanut riskinseuranta- ja valvontatoimiaan Venäjän provosoimattoman ja laittoman Ukrainaan tekemän hyökkäyksen vuoksi ja varmistanut tehostetun valppauden mahdollisten unionin rahoitusmarkkinoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa ja ryhtynyt tarvittaviin toimiin markkinoiden vakauden ja sijoittajansuojan suojelemiseksi; panee lisäksi merkille, että viranomainen julkaisi energiakriisin kontekstissa korkean tason arviointinsa, jossa käsiteltiin aloja, joiden osalta komissio pyysi neuvoja toimenpiteistä liiallisten heilahtelujen rajoittamiseksi ja kaasu- ja sähkömarkkinoilla toimiviin finanssialan ulkopuolisiin vastapuoliin kohdistuvien likviditeettipaineiden helpottamiseksi, ja että viranomainen on hyväksynyt tilapäisiä hätätoimenpiteitä, joilla puututaan näihin likviditeettiä koskeviin rajoitteisiin;

[1] EUVL C 38, 31.1.2023, s. 84.

5. panee merkille, että vuonna 2022 viranomaisen strategisissa painopisteissä keskityttiin kolmeen monialaiseen aiheeseen eli vakaiden pääomamarkkinoiden kehittämisen tukemiseen, kestävän rahoituksen ja innovoinnin edistämiseen sekä innovoinnin ja digitalisaation edistämiseen; suhtautuu myönteisesti siihen, että viranomainen pani nämä painopisteet täytäntöön vuonna 2022 toteuttamalla useita eri toimia, kuten antamalla komissiolle teknisiä neuvoja MiFID II -direktiivin ja MiFIR-asetuksen uudelleentarkastelun sijoittajansuojaa koskevista näkökohdista ja yritysten listautumista koskevan säädöksen osalta, julkaisemalla viranomaisen kestävän rahoituksen etenemissuunnitelman vuosiksi 2022–2024 ja antamalla sijoittajille ja kansallisille toimivaltaisille viranomaisille varoituksia muun muassa kryptovaroihin liittyvistä riskeistä;

6. panee merkille viranomaisen saavutukset vuonna 2022, joka oli merkittävä vuosi valvonnan lähentämisen kannalta, sillä silloin toteutettiin useita yhteisiä valvontatoimia, tehtiin kolme merkittävää vertaisarviointia pakollisen vuotuisen keskusvastapuolia koskevan vertaisarvioinnin lisäksi, mukaan lukien yksi vertaisarviointi, jossa tarkasteltiin yksityiskohtaisesti kansallisten toimivaltaisten viranomaisten toteuttamia toimia, jotka liittyivät Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisen jälkeen tehtyihin uudelleensijoittautumisiin, sekä annettiin ensimmäiset viranomaisen perustamisasetuksensa 16 artiklan mukaisesti kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle antamat suositukset, joiden tavoitteena oli vahvistaa rakenteellisesti valvontaa koskevaa lähestymistapaa ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten valmiuksia;

7. panee lisäksi merkille, että viranomainen julkaisi vuonna 2022 päästöoikeuksien ja päästöoikeusjohdannaisten Euroopan markkinoita käsittelevän raportin, jossa esitetään useita toimintapoliittisia suosituksia markkinoiden avoimuuden ja seurannan parantamiseksi, ja että viranomainen koordinoi ensimmäistä kertaa toteutettua haamuasiointitoimenpidettä erinäisten kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä ja julkaisi uuden strategian vuosiksi 2023–2028;

Tehokkuus ja hyödyt

8. panee merkille, että viranomainen pyrkii edelleen saavuttamaan tehokkuushyötyjä ja synergioita toiminta-aloillaan; panee tässä yhteydessä merkille, että viranomainen arvioi vuotuisen työohjelmansa, jotta se pystyi parantamaan tehokkuutta kohdentamalla resurssit tehokkaasti ulkoisten tekijöiden (esimerkiksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan) perusteella, mikä koski myös eurooppalaiseen keskitettyyn palvelupisteeseen liittyviä lainsäädäntöehdotuksia, joiden ei aluksi pitänyt kuulua viranomaisen vuoden 2022 vuotuiseen työohjelmaan; kannattaa sitä, että viranomaisella olisi jatkossakin osana tehokkuusstrategiaansa yhteinen tilinpitäjä Euroopan pankkiviranomaisen (EPV) kanssa;

9. panee merkille joitakin tehokkuushyötyjen ja synergiaetujen saavuttamiseksi toteutettuja sisäisiä toimenpiteitä, kuten kokonaisvaltaisen sisäisen uudelleenjärjestelyn, jonka ansiosta viranomainen pystyi ottamaan vastaan uusia toimeksiantoja ja tehtäviä tarvitsematta lisää resursseja, hankintaresurssien lisäoptimoinnin, joka toteutettiin liittymällä useampiin toimielinten välisiin menettelyihin ja johtamalla merkittäviä virastojen välisiä hankintoja, talousarvion hallinnoinnissa käytettävien prosessien yksinkertaistamisen ja pandemian aikana toteutetut investoinnit etätyön mahdollistaviin ääni-, videoneuvottelu- ja äänestystyökaluihin; panee lisäksi merkille, että viranomainen aikoo tulevaisuudessa vähentää henkilöstönsä virkamatkoja ja lisätä etäkokouksia, mikä lisää sen joustavuutta ja vähentää kustannuksia;

10. toteaa, että kaikki viranomaisen hallinto- ja tukitoiminnot eli henkilöstöhallinto, eettisiä kysymyksiä käsittelevä osasto sekä rahoitukseen, hankintoihin ja toimitilojen hallinnointiin liittyvät prosessit on digitalisoitu jo useita vuosia sitten paperittomuutta koskevan toimintapolitiikan mukaisesti; panee merkille, että viranomaisen tieto- ja viestintäteknologian infrastruktuuri siirrettiin vuonna 2022 julkiseen pilvipalveluun, minkä ansiosta säästöjä on odotettavissa, kun järjestelmiä laajennetaan; suhtautuu myönteisesti siihen, että viranomainen käynnisti vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä menettelyn julkisten hankintojen hallinnointityökalun käyttöönottoa varten;

Henkilöstöpolitiikka

11. panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 87,60 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 243 väliaikaisesta toimesta 219 oli täytettynä, kun vuonna 2021 hyväksyttyjä toimia oli 250; panee merkille, että vuonna 2022 viranomaisen palveluksessa työskenteli lisäksi 91 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 12 kansallista asiantuntijaa;

12. panee merkille, että vuonna 2022 henkilöstön kokonaismäärä kasvoi 45 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna; panee lisäksi merkille maantieteellinen tasapainon osalta, että vuoden 2022 lopussa viranomaisen henkilöstön jäseniä eli väliaikaisia toimihenkilöitä, sopimussuhteisia toimihenkilöitä ja kansallisia asiantuntijoita oli 24:stä eri jäsenvaltiosta; muistuttaa, että on tärkeää varmistaa tasapainoinen maantieteellinen edustus viranomaisen johdossa ja koko henkilöstössä;

13. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen on saavuttamassa sukupuolten tasapuolisen edustuksen johdon ja henkilöstön tasolla; panee merkille viranomaisen ylemmän ja keskijohdon johdon sukupuolijakauman ja toteaa, että 16 henkilöä 30:stä on naisia (53 prosenttia); panee merkille viranomaisen johtokunnan sukupuolijakauman ja toteaa, että neljä seitsemästä jäsenestä on naisia (57 prosenttia); panee lisäksi merkille viranomaisen koko henkilöstön sukupuolijakauman ja toteaa, että 175 henkilöä 322:sta on miehiä (54 prosenttia);

14. panee merkille, että viranomaisella on työntekijöiden ihmisarvon suojelua ja työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemistä koskevat toimintaperiaatteet; pitää myönteisenä, että vuonna 2022 ei ilmoitettu, tutkittu, saatettu sisäisesti päätökseen tai viety tuomioistuimeen yhtään häirintätapausta; pitää lisäksi myönteisenä viranomaisen sitoutumista siihen, että se laatii monimuotoisuutta ja osallisuutta koskevat toimintaperiaatteet;

Hankinnat

15. panee merkille, että viranomainen hallinnoi vuonna 2022 yhteensä 14:ää hankintamenettelyä, joista kolme oli tietotekniikan alalla järjestettyjä avoimia tarjouskilpailuja, joiden kokonaisarvo oli 99,4 miljoonaa euroa;

16. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen viranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2021 sisältyvän huomautuksen siitä, että viranomainen oli päättänyt käynnistää neuvottelumenettelyn julkaisematta siitä ilmoitusta, mikä rikkoi varainhoitoasetuksen ([2]) liitteessä I olevaa 3.1 kohtaa; panee merkille viranomaisen lausunnosta, että ilmoituksen julkaisematta jättämistä perusteltiin hankinnan erityisellä soveltamisalalla ja että se dokumentoitiin asianmukaisesti jälkikäteen, minkä lisäksi viranomainen korosti ryhtyneensä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta vastaava tilanne ei toistu tulevaisuudessa;

17. kiinnittää huomiota viranomaisen vuoden 2022 tilinpäätöksen liitetietoon IV.1, jossa kuvataan epävarmuutta lopputuloksesta oikeudenkäynnissä (UniSystems Luxembourg ja Unisystems systimata plioforikis v. ESMA), joka liittyi yhteisessä hankintamenettelyssä tehtyyn päätökseen, josta nostettiin kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

18. panee merkille, että viranomainen tarkisti vuonna 2022 henkilöstöön kuulumattomien henkilöiden eturistiriitoja koskevat käytännöt, jotka kattavat henkilöstön jäsenet, kansalliset asiantuntijat ja harjoittelijat; antaa tunnustusta viranomaiselle siitä, että se toteutti useita toimia eturistiriitoja ja eettisiä sääntöjä koskevan tietoisuuden lisäämiseksi muun muassa järjestämällä perehdytystilaisuuksia uusille tulokkaille, järjestämällä koko henkilöstölle tiedotustilaisuuden tärkeimmistä eettisistä tosiseikoista ja luvuista antaen rahoitusvälineiden käyttöä koskevia perusteellisia selvennyksiä ja esittäen painopisteitä vuodeksi 2022;

19. panee merkille, että viranomaisen vuonna 2022 tutkimien vuotuisten eturistiriitoja koskevien ilmoitusten osalta ei noussut esille mahdollisiin eturistiriitoihin liittyviä ongelmia; panee lisäksi merkille, että vuotuisten ilmoitusten lisäksi viranomainen tarkasti ja arvioi vuonna 2022 merkittävän määrän henkilöstön esittämiä pyyntöjä ja ilmoituksia eli 54 ilmoitusta valintamenettelyissä, 13 ilmoitusta puolison ansiotyöstä, 41 ulkopuolista toimintaa koskevaa pyyntöä, 21 julkaisua tai puhetta koskevaa pyyntöä, 23 pyyntöä saada käydä kauppaa rahoitusvälineillä, 10 pyyntöä toiminnasta henkilökohtaisista syistä myönnetyn loman aikana ja 10 ilmoitusta aiotusta toiminnasta viranomaisen palveluksesta lähtemisen jälkeen; panee tässä yhteydessä merkille, että vaikka suurin osa ilmoituksista ei aiheuttanut huolta eturistiriidoista, kahdessa tapauksessa suositeltiin muutosta valintalautakunnan kokoonpanoon ja yhdessä tapauksessa määrättiin johtajan viranomaisen palveluksesta lähtemisen seurauksena suojatoimia, kuten luottamuksellisiin tietoihin pääsyn estäminen ja yhden vuoden henkilöstön jäsenten lobbaamisen kielto;

20. panee tyytyväisenä merkille, että viranomainen julkistaa johtokuntansa ja johtonsa ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset; on tyytyväinen siihen, että viranomainen raportoi avoimesti henkilöstönsä tapaamisista ulkoisten sidosryhmien kanssa ja asettaa tiedot niistä saataville verkkosivustolleen;

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

21. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessaan viranomaisen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2021 esittämän huomautuksen viranomaisen hallinto- ja valvontajärjestelmissä havaituista puutteista, jotka liittyivät eturistiriitoihin; panee tässä yhteydessä merkille, että vuonna 2022 viranomaisen eettinen työryhmä pani alulle käytännön ylemmän johdon arvioijien sidonnaisuusilmoitusten järjestelmälliseksi keräämiseksi, jotta varmistetaan, ettei eturistiriitoja esiinny viranomaisen ylemmän johdon arviointien yhteydessä; palauttaa lisäksi mieliin, että hallintoneuvosto hyväksyi eturistiriitoja koskevaan käytäntöön muutoksen, jolla otettiin käyttöön nimenomainen vaatimus siitä, että eturistiriita-asemassa olevien henkilöiden eli hallintoneuvoston jäsenten, varajäsenten tai kansallisen toimivaltaisen viranomaisen koordinaattoreiden on poistuttava kokouksesta, kun kokouksessa käsitellään eturistiriitaan liittyvää asiaa, ja pidättäydyttävä äänestämästä kirjallisissa menettelyissä; antaa viranomaiselle kiitosta siitä, että se on käsitellyt tilintarkastustuomioistuimen asiaa koskevan huomautuksen, jonka katsotaan nyt olevan käsitelty;

Sisäinen valvonta

22. pitää myönteisenä viranomaisen sisäisen valvonnan järjestelmän vuotuista arviointia ja päätelmää, jonka mukaan järjestelmä on olemassa ja toimii hyvin; toteaa, että viranomainen tarkasteli 77:ää sisäisen valvonnan indikaattoria, jotka kattoivat kaikki sisäisen valvonnan periaatteet, ja havaitsi 42 puutetta, joista useimmat olivat vähäisiä tai melko vähäisiä ja joista yksikään ei kyseenalaistanut sisäisen valvonnan periaatteiden olemassaoloa ja moitteetonta toimintaa; toteaa, että havaitut parannusmahdollisuudet liittyvät pääasiassa valvontaympäristöön, valvontatoimiin sekä tiedotukseen ja viestintään liittyviin osa-alueisiin;

23. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus tarkasti viranomaisen tiedonhallinnan vuonna 2022 ja pani merkille sen saavutukset tiedonhallinnan kehyksen luomisessa sekä jatkuvat ponnistelut yhtenäisemmän tiedonhallintatoimia koskevan vision määrittelemiseksi; toteaa kuitenkin, että sisäinen tarkastus havaitsi puutteita sekä tiedonhallintaprosesseja varten perustettujen sisäisten valvonnan järjestelmien suunnittelussa että niiden tehokkaassa ja tuloksellisessa täytäntöönpanossa ja antoi viisi suositusta, joista kaksi oli erittäin tärkeitä; kehottaa viranomaista korjaamaan nämä puutteet ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä asiassa saavutetusta edistymisestä;

24. panee merkille, että viranomainen määritti vuotuisen organisatorisen riskien arvioinnin perusteella vuonna 2022 erilaisia riskejä, joihin kuuluvat hauraat ja ailahtelevammat markkinat, jotka voivat vaikuttaa rahoitusvakauteen, vaarantaa sijoittajien tilanteen ja lisätä viranomaisen valvontariskiä, riski riittämättömistä resursseista tai puutteellisesta asiantuntemuksesta tietyillä aloilla uusiin haasteisiin sopeutumista varten ja riski kyberhyökkäyksestä, joka kohdistuu viranomaiseen ja vaikuttaa tietojärjestelmien turvallisuuteen; kehottaa viranomaista ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimiin näiden riskien hillitsemiseksi;

Muita huomautuksia

25. antaa viranomaiselle kiitosta siitä, että viranomaisen ympäristöasioiden hallintajärjestelmä on tunnustettu virallisesti EMAS-järjestelmässä (Euroopan unionin ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmä) ja että se on saanut EMAS-rekisteröinnin vuonna 2022; antaa edelleen viranomaiselle tunnustusta siitä, että se on sitoutunut edistämään vihreitä vaatimuksia ja sisällyttämään niitä hankintamenettelyihinsä mahdollisimman paljon; panee tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta tyytyväisenä merkille, että viranomainen on yksi niistä virastoista, jotka antavat vuotuisen ympäristöselonteon;

26. panee merkille, että viranomainen antoi vuonna 2022 yhdessä muiden Euroopan valvontaviranomaisten kanssa varoituksia kuluttajille moniin kryptovaroihin liittyvästä suuririskisestä ja spekulatiivisesta toiminnasta;

27. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 11. huhtikuuta 2024 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0280.